

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiri- stopne petit-vrsti 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Novi kazenski postopniki in porotniki.

V XLII. kosu državnega zakonika t. l. št. 119 je objavljena postava od 23. maja 1873, s katero se vpeljuje novi red kazenske pravde ali kazenski postopnik.

Vsled te postave bodo od novega leta 1874 naprej sodili porotniki o vseh tiskovnih in skoro o vseh drugih večjih zločinstvih in prestopkih, kadar pa zločinstvo ne spada pod porotnike, navadna sodnija ne sme spoznati na več ko petletno ječo.

Ob enem je objavljena pod št. 121 postava o sestavljenji porotniških listin, katera je dobila veljavo dne 30. junija t. l. med tem ko kazenski postopnik od 1. januarja 1874 naprej velja.

Mi se tukaj ne spuščamo v znanstveno preiskavanje načel, ki so podlaga novemu kazenskemu postopniku in so celo različna od načel vladajočih v postopniku od 29. julija 1853; nas najbolj zanima politična stran postav in hočemo pogledati, kaj v tem smislu prinašajo boljšega ali slabšega od prejšnjih.

Postava od 9. sušca 1869 o sestavljenji porotniških listin za tiskovne sodnije odslej nema več veljave, na njeno mesto stopi gori omenjena postava od 23. maja t. l. št. 121, katera se od prve v nekaterih važnih točkah razločuje.

Porotniki morejo biti možje, ki mimo drugih lastnostij plačujejo davka 10 gold. — v mestih nad 30.000 prebivalcev pa 20 gld. direktnega davka na leto, dalje ne glede na davek: odvetniki, notarji, profesorji

vseučilišč in srednjih šol in sploh vsi, ki so si pridobili doktorstvo na kaki cislajtanski univerzi.

Prejšnja postava je terjala 20 gold. direktnega davka, po novi postavi so tedaj obširniši krogi naroda poklicani za častno, a težavno službo porotnikov.

V začetku septembra vsacega leta ima občinski predstojnik z dvema občinskima zastopnikoma napraviti imenik vseh oseb, ki se morejo poklicati za porotnike in pri vsaki zaznamovati, katere deželne jezike razume in katerega navadno rabi.

Ta določba je hvalevredna, vendar more nam Slovincem tudi nevarna biti: zakaj, bomo kmalu razložili.

Kadar so reklamacije proti tako sestavljeni listini rešene, se predloži listina i. s. najpozneje do konca meseca septembra okrajnemu glavarju — kateri predloži vse listine svojega okraja predsedniku zborne sodnije in ima zaznamovati tiste može, kateri so po razumnosti, poštenosti, pravičnosti in značajnosti, in v deželah, kjer je več jezikov, tudi v tem obziru posebno pripravi za porotnike.

Predsednik zborne sodnije skliče komisijo treh sodnikov in treh zaupnikov, kateri iz prvotne listine sestavi letno listo. K seji te komisije pošlje deželni predstojnik poslanca s posvetovalnim glasom.

V teh določbah leži najvažniši razloček od postave dne 9. sušca 1869 in posebno pri naših razmerah se moramo bati, da bodo okrajni paše odstranjevali moževe, kateri so vsled iskrenega domačinstva sedanjí ponemčevalni vladi trn v peti. Lahko

je razsoditi, da se tukaj političnim gospodam daje oblast, katera jim glede pravosodja ne gre in da si vlada svoji upljiv na javno mnenje, ker se pravega javnega mnenja v večini dežel celó glede na pravosodstvo boji.

K volilnemu gibanju.

Po slovenskih deželah je volilno gibanje že prav živahno postalo. Kakor poizvedamo, bode prihodnjo nedeljo, 13. julija v **Postojni** shod narodnih volilcev notranjske volilne skupine za kmetijske občine in za mesta in trge. Prepričani smo, da se bodo notranjski volilci v obilnem številu pri tem shodu zbrali. Že poročajo časniki, da se volitve za državni zbor meseca septembra utegnejo razpisati; mogoče pa, da se to še prej zgodi. Zato treba, da se o pravem času pripravljamo za volilni boj.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. julija.

Na **Češkem** se hoče deloma opustiti dozdanja pasivna politika. „Narodni listy“ priporočujejo, da bi naj Čehi zopet v deželni zbor stopili in svoj nasvet opirajo na tri razloge: prvič se le potem da ohraniti državna imenitnost deželnega zbora, kateri bi brez Čehov postal samo departementsko zastopstvo; drugič, da imajo Čehi mesto, od koder lahko vladi resnico povedo in tretjič, da ne ostane cela deželna uprava v nemških rokah. Ker pa so deklaranti izstopili iz deželnega zbora, se „N. l.“ ne zdi potrebno, da bi pri prihodnjih volitvah sami deklaranti se volili.

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Prvi del.

(4. nadaljevanje.)

Spal sem to noč izborno. Sanje sem imel sladke, vzbujenje mi je bilo še slajše. V Florissantu so me pričakovali popoludne, jaz pa grem uže dopoludne tja; tako mi je težila ustna beseda, ki je nijsem mogel izgovoriti, tako se mi je mudilo zavezati se z izjavo, ki se ne da preklicati! Ne da bi bil pozvonil, vstopim; nikogar nij bilo v salonu. Nazaj grede zagledam Meto v verandi. Obrnena je bila s hrbtom proti meni; jaz jo pokličem. Hrpen vodometa je požrl moj glas, da ga nij slišala. Postopim naprej. Sedela je pri okroglej mizi, podprta z rokami, pred polo papirja; zdela se mi je zamaknena. Stegnem vrat; na papir je bila narisala venec iz vijolie in potočnice, v sredo pa je bila

zapisala z velikimi pismeni: „Gospa baronovka Grüneck.“ To je opazovala s srečnim zamišljenjem.

Gospa, ali ste uže rabili škotsko kopel? Ali veste, kaj skuša nesrečni kopanec, ki se oblije z gorko vodo, in ki čuti trenotek potem, kako se mu trkljajo po plečih prve kapljice studene vode? Bežal sem, kakor volk. A predno zapustim salon, spolznem se do stojala, kjer je stala dovršena slika le-te „Mäuschen“, ter zapišem na okvir: „Ljubila je zvezde pa barona Grünecka.“ Potem se ukradem od tam kot tat.

Pet dnij je preteklo, da nijsem šel v Mon-Nid. Vozil sem se s Harrisom v halupi po jezeru. Drugo jutro po vrnitvi stopi mi v sobo kakor bi trenil. Ali veš, kaka novica leta denes po mestu? mi kliče. Neki komisijonar jo je ravnokar pravil hotelskemu vrtarju. Hiša krepotnega Holdenisa je vstavila plače, zapečateni mu je vse, sodnijsko preiskavanje se je pričelo. Vse časti vredni mož je igral na borzi, pa nij imel sreče pri spekulacijah. A stvar je zelo piškava, za-

gotavlja se, da upniki ne bodo dobili deset od sto. K sreči ti nijsi zraven. Kjer nij nič, še cesar ničesa ne terja.

Te besede zaslišavši obstanem kakor marmor; gotovo sem bil bled ko zid. Harris stopi dva koraka nazaj, ter se čudi: Kaj! Toni, moj sin, presladko burginjansko dete, tudi tvoje uboštvo si je ta debeli lisjak vedel ukoristiti? — Čudovito se smijaje ter hodeč sem ter tja po sobi govori dalje: Najstarša beloba, intimno zedinjenje src, poetičen občutek rečij, višnjevo kraljestvo, jaz te molim! O krepot vseh patrijarhov, evo svoje vredne podobe!

Harris govori še več, a jaz sem uže doli na kraji stopnjic, tekoč na vse duške. Z besnim srcem računam celi pot sladke radosti, ki se dajo napraviti z dvema tisočema tolarjev, ter jezno pogledam vsakega kmeta, ki ga srečam.

Usopihan pridem v Mon-Nid, ter se splazim v kabinet gospoda Holdenisa. Bil je sam, pred njim tista velikanska biblija in —

Trgovinski **minister** je izročil vso sleparijo, katero so dunajski borzijanci imeli z akcijami Ilovsko-črnoviško železnice — deželni sodnji v preiskavanje. Znano, da se je upravljanje te železnice prej udeležil tudi glavač ustavoverne stranke Giskra.

V **Zagreb** je šel 8. t. m. črnogorski vojvoda Plamenac ter nesel pomiloščenje, katero je knez Nikola dal črnogorskim v Zagrebu živčim prognancem. — Rauch in njegovi magjaroni še zdaj rujejo proti narodni strani in pošiljajo svoje klevetnike v Pešto.

Vnanje države.

Zarad pogajanja med **rusko** in angleško vlado pred kivansko vojno se piše sedaj, da se Rusi niso Angležem nasproti v nobenej zadevi zavezali, da puste Kivo. Zato se angleški listi zastonj jeze nad tem, ker hote Rusi Kivo obdržati. Katkov pa piše v „Mosk. Ved“: „Smešno bi bilo, ko bi se dali Rusi voditi ktere drugi vladi. Mi bomo Kivo obdržali, ter napravili za vselej mir v stepah.“

Črnogorski knez Nikola je vsled pogodbe z Avstrijo imenoval črnogorskega konzula v Zadru. Imenovani je znani srbski pisatelj gospod Ivan Sundečič, do sedaj knezov tajnik v Cetinji. Prejel je že tudi potrjenje avstrijske vlade, in bo nastopil te dni svojo službo. Sundečič je rodom Dalmatinec iz Imoska, in je bil, predno je stopil v črnogorsko službo, profesor pravoslavne teologije v Zadru, in urednik vladnega lista Osserv. Dalmato. Zarad njegovega slovan-slega mišljenja je bil pod Šmerlingom iz službe odpuščen leta 1866 pa ga je poklical knez Nikola za državnega tajnika v Cetinje. Avstrija bode imenovala tudi še te dni svojega zastopnika v Cetinji. Videti je, da so nastopile, odkar je bil knez na Dunaji, med obema država mabolje razmere.

Francoska narodna skupščina je začela v ponedeljek po želji novega predsednika Mac Mahona razpravljati novo vojno postavo. Ker bo razpravljanje trajalo dalj časa, bode skupščina zborovala vsaj še do 15. oktobra. V seji 4. t. m. je skupščina sklenila, da se bo red „častne legije“ zopet delil tudi takim, ki niso vojaškega stanu, kar je bil Gambetta z ukazom 28. oktobra 1870 leta odpravil. Tako bode monarhisti svoje sinčke zopet preskrbeli s križci. — Višji naučni svet je na vladni ukaz zopet odpravil reforme, katere je prejšnji naučni minister Jules Simon vpeljal na srednjih šolah. Perzijski šah je prišel 6. julija čez Cherbourg v Paris. Na kolodvoru v Passy sta ga sprejela Mac Mahon in vojvoda Broglie. Pri vratih Arc de Triomphe ga je sprejel mestni svet, v

palais Bourbon pa predsednik narodne skupščine. Šah je občudoval lepoto pariškega mesta. Zarad potovanja v Rim in Italijo se še nij odločil, naznanil pa je že oficijelno, da pride k svetovni razstavi na Dunaj.

Tako imenovani „nespravedljivi“ so 2. t. m. izstopili iz **španjskih** kortesov, kar je narod zelo pomirilo. Ker jih je le peščica nij misliti, da bi kaj započeli proti sedanji vladi, katera dobiva med narodom zmirom več tal. Ustavni odbor pod predsedništvom Diaza Quintera je že izdelal načrt nove španjske ustave. Kortesi bodo zborovali vsako leto dvakrat, prvokrat od februarja do aprila, drugo pa od oktobra do decembra. Mandat trpi tri leta, predsednik republike, ki bo tudi na tri leta voljen, bo imel pravico kortese razpustiti. Vpeljala se bo splošna vojna dolžnost. Poslanci se sedaj posvetujejo o popravkih, katere bodo stavili k temu načrtu, potem pa pride takoj v razpravo.

Novo **italijansko** ministerstvo bo menda vsak čas imenovano po listi, katero smo že pred nekaj dnevi priobčili. Ricotti, Scialoja, in Viskonti Venosta obdrže svoja mesta. Lanza je baje sam pomagal sestaviti Minghettiju novo ministerstvo, in mu zagotovil svojo pomoč, tako kakor tudi minister Sella. —

Dopisi.

Iz Ipave 8. julija. [Izv. dop.] Praznovanje blagoslavljenja zastave „ipavskega Sokola“ vršilo se je pretečeno nedeljo prav dobro po programu — samo privatni ples v dvorani je bil nemogoč zaradi vročine v tem prostoru. — Število udeležencev se Sokolov bilo je žalibog malo, proti važnosti te svečanosti — kar nam nado za v bodočnost kali. — Odziv od strani tukajšnjih prebivalcev mlačen. Temu nasproti pa s pohvalo opomnimo Maričko Virhovo in njene družice, katere so v telovadnici Sokolcem zastavo z lipovim vencem okiňčale in nagovorom Sokolce navdušile. Poleg tega dobil je od njih še vsak Sokolec lep šopek cvetlic na prsa. — Od tujih gostov imenujem vrlega g. dr. Lavriča — ki narodno zavest budi kjer koli in kakor more — in g. Zege iz Koprive na Krasu. Brali so se telegrami od sokolskih društev v Pragi in Kolinu, potem iz Gorice, Trsta in od nekoliko Sokolov v Ljubljani.

Iz Idrije 7. jul. [Izv. dop.] Naša idrijska čitalnica je praznovala v nedeljo 6.

julija blagoslavljenje novih plehastih instrumentov. Beseda je bila mnogo obiskana. Igra „Zakonske nadloge“ se je popolnem na zadovoljnost poslušalcev izvršila. Petje pod vodstvom gosp. Janeza Serjuna, idrijske čitalnice godbinega kapelnika je bilo izvrstno. Potem so se oglasili novi instrumenti, in zapiskali so najprvo popotnico „Jakobu Ingliču“, zložil gosp. Serjun kapelnik čitalnice — idrijske. Upamo, da bodejo nas sedaj novi instrumenti tudi kterikrat pod prostim nebom kratkočasili s svojimi prijetnimi glasovi. Godcem pa rečem: mladeniči, le veselje do domače godbe in radi hodite k skušnjam, kajti naš gosp. kapelnik Serjun bode vam z veseljem voditelj, ker ima srce do mladine.

Na drugi strani moramo zahvalo izreči gosp. Jakobu Ingliču, kateri je bil ta važni in teški posel prevzel in sprožil pri zadnjem občnem zboru meseca grudna. Občinstvo je izreklo zadovoljnost in veselje, ko bi se ta važna reč mogla napraviti. In res vkupili smo jih in veselje bilo je slišati popotnico Jakopa Ingliča, katera je bila prva igrana na instrumente njemu na čast, v zahvalo, ker je bil on prvi početnik te reči. Od 66. leta sem si je naša čitalnica prav veliko koristnega in potrebnega napravila. Zdaj sme ponosno gledati na pretečenost. Leta 66 nismo imeli niti krajcarja in zdaj 1873 ima v blagajnici okolo tisuč in še čez gold. hranjenih. Bog daj, da bi mogel od zdaj za par let ravno tako reči. Za to: Bog živi naše idrijske narodnjake in narodno našo čitalnico!

Iz Ljutomera, 7. julija [Izv. dop.] 5. julija smo tukaj imeli razdeljenje daril za konje. Tukajšnji konjerejci prignali so blizu 400 konj in žrebet, kar kaže, da se kmetje mnogo s konjerejo, in precej še z dobrim vspehom pečajo, — vendar bi se dalo dosti več za konjerejo tukaj storiti, ako bi kmetje bolje ubogali izvedene može, ter se po njih svetih ravnali. — Po dovršeni razdelitvi daril, je predsednik komisije, gosp. Wachtler zbranim kmetom govoril; samo škoda, da ga niso razumeli, ker je govoril v nemškem jeziku. „Novega Vam ne morem nič povedati“, djal je gosp. Wachtler, „ker se še tiste pomanjkljivosti pri tukajšnjih konjerejcih nahajajo, kakor poprej. Skrbeli smo, da so se državna darila pomnožila, tako, da na ta okraj vsako leto darilá pridejo; a poprej je bilo razdeljenje daril, samo na 6. do 10. leto. Nadalje smo skrbeli, da so se v tukajšnji kraj boljši državni žrebci spravili in to vse zatagadelj, da bi tukajšnje kmete še bolj za konjerejo spodbudili; vendar smo se denes prepričali, da tukaj nij nobenega pravega napredka v konjereji. Pokazalo se je, da je moje lansko priporočilo bilo brez vspeha in namestu, da bi vsaka občina en del — saj en oral — svojega pašnika za žrebeta zagrnila, rajši ga svinjam in goskam pripušča, kar Vam toliko dobička, kakor konjereja, gotovo ne more obetati. Ker za naše svete nič ne porajtate, in se zmirom starega kopita držite, tudi mi državi ne moremo priporočati, da bi se tukaj vsako leto darila dajala in še tako obilno, ampak bodemo svetovali, da se darila v druge kraje prenesejo. Država bi se tudi sama naveščala, tolike izneske, v sicer jako dober namen, brez uspeha potrositi.“ — Govoru gosp. Wachtlerja mi popolnem pritrdimo, on ima prav, da je z nami nezadovoljen, ker se ni njegovih svetov lanskega leta nismo držali. — Žrebeta bi se morala vsak dan, — ako je vreme ugodno — nekoliko ur pustiti na pašo, katero je občina

folio odprta. Mirno položi roko na sveto knjigo, ter mi kliče: Evo edino, veliko uteho!

Gospa! Kadar so Burginjoni razsrdeni, nemajo navade, da bi besede žvečili. Mogoče, odgovorim mu s sesopnenim, a grmečim glasom, da brezvestniki dobivajo v bibliji uteho. A prosim vas, kje jo dobé prevarjenci?

To govorjenje ga nij žalilo. Zadovoljno vzdigne oči proti nebu, da bi izprosil milosti za moje bogokletje, ki je pa le njegovo hinvastvo žalilo. K meni prišedši me prime, akopram sem se branil, za obe roki. Na moje očitjanje, na moje zmerjanje mi odgovarja prilizljivo, sladko, z grenko-plakajočim glasom. Zaklinja se pri vseh štirih evangelistih, da me za onih deset tisoč frankov nij hotel prevariti, nego da mu je bil le moj prid na umu. Da pa se jih je slučajno poslužil, da bi plačal stiskajočo ga terjatev. — Zdel se mi je dober razumitelj kaznistike, posebno dobro podkovan v točki: o ravnanji namena. — Potem nastavi besedno a temno pripovedovanje o svojej tako zvanj nesreči: da so mu tajni sovragi spleli pogubo, da se

je dal prevariti prekanjenemu trgovcu, — da je insolventen dolžnik dovršil njegov rujin, na kar začne milo objokovati osodo svoje svete sopruge in ubogih svojih otrok. V sosednej sobi začujem globoke vzdihljaje; menda je bil to glas Metin — baronovke Grüneckove.

Jaz potegnem iz žepa sprejemnico, ki mi jo je bil dal gospod Holdenis, raztrgam jo v štiri dele, ter vržem kosce po tleh. Jaz nečem veličati vaše nesreče, rečem mu z grenko ironijo. Kar ste mi dolžni, naj bo častni dolg, ali, če vam je bolj prav, ne bodite mi ničesa dolžni. Vaša vest pa evangelij naj odločita.

To izgovorivši grem iz svetišča kreposti, s trdnim sklepom, da se ne vrnem več tja. Nekaj ur pozneje plačam v hotelu ter krenem proti Bâle-u. Ko se poštni voz začne premikati, prikaže se majhen možiček, ter se kljubu branitvi uradnikov zbaše v meni sosedni oddelek; včasih ima revmatizem perute. Ta možiček je bil baron Grünek. Dobro je, ne biti prijatelj, včasih se sreča v taistej misli, v taistem vagonu. (Dalje prih.)

nalašč v ta namen zgraditi dala, da se tukaj razkačejo in razhodijo; ne pa, kakor se zdaj godi, da mora žrebe zmirom v hlevu stati in potem pomankljive in lesene noge dobi. Zato se je zgodilo, da nobeno žrebce nij darila dobilo.

Iz Belgrada 4. jul. [Izv. dop.] Novine vsega sveta se več nego kedaj pečajo za Turčijo, dednega sovražnika Jugoslovanov. Zanimivo je gotovo, da nobeden glas neče trditi, da ima Turško še kaj moči v sebi in moraličnega opravičenja ostati. In slike, ki jih mi Srbi dobivamo iz Turčije, so zmirom take, da nas puste komaj čakati, kedaj bode napočil dan, da ide Srbini s puško na svojega stoletnega sovraga. Tamnice so polne srbskih in bolgarskih kristijanov, ki so brez zaslišanja in brez sodbe bili zaprti. V banjalučkem sandjaku je bilo ubitih zadnjih šest tednov nad 260 kristijanov. To v nebo vpije.

Predhodna dela za našo železnico dobro napredujejo. Koristi te železnice v trgovskem in stratežičnem oziru sem v tem listu že poudarjal.

Hrvatska nagodba se pri nas sodi po prilici tako, kakor pri vas. Hrvatje so malo dobili, ali ipak prestane borba in s tem je Hrvatom za njihov mirni razvoj dosta dobljeno. „Daj bože, da naš bratski narod u Hrvatskoj brzo nadoknadi sve one štete, koje je za poslednje vreme pretrpeo“, — pravi eden tukajšnjih listov.

Ker se je sporadično v naši sosesčini prikazala kolera, skrbi naša vlada za to, da se ne bi tudi v Srbijo utepla.

Domače stvari.

— (Reuter in Brandstetter.) Volilni shod v Mariboru, katerega smo v poslednjem listu omenili, bil je 5. julija v Götzovi dvorani. Povabljeni so bili mariborski volilci, Brandstetter pa je skrbel, da so prišli njegovi prijatelji v obilnem številu in sicer nesamo iz Maribora, ampak tudi iz drugih mest in trgov, ki z Mariborom volijo. Predsedoval je dr. Sonns, a imel včasih prav teško stanje, red ohraniti v hrupu in upitji volilcev. Brandstetter je razvijal svoj program v znanih frazah. Potem nasvetuje notar Rudi iz Marenberga, da naj volilni zbor Brandstetterja za svojega kandidata proglasi. Temu so se ustavljali Reuterjevi volilci. G. Pfrimer je grajal navzočnost vnanjih volilcev pri tem zboru, h kateremu so samo mariborski povabljeni bili. Vsled tega velik hrup. Končno dobi Reuter besedo in se skuša opravičiti proti napadom, ki so se v poslednjem času nanj storili v časnikih. (Reuter menda zdaj že pozna strupeno želo Brandstetterjevo). Govoril je proti Reuterju pripravnijski profesor Millner. Dr. Leonhard pa nasvetuje, čakati do razpisanja volitev in še le tačas o kandidatih govoriti; a v vsakem mestu in trgu pa bi se naj postavil volilni odbor. Ta predlog je bil sprejet. Tedaj je upravo vse dozdanje delovanje mariborskih in drugih odborov bilo prazno in se zdaj na novo začenja.

— (Za načelnike okrajnih zastopov) in njih namestnike so dalje od cesarja potrjeni gg. Anton Pajk in Fr. Brinovec na Vranskem; g. Janez Anderluh v Šmarji za načelnika; advokat Strafela in notar Schönewetter v Ptuiju.

— (Hranilnice in posojilnice. Po vsem Štajerskem je 36 hranilnic in 22 posojilnic. Na slovenskem Štajerskem so

hranilnice v Mariboru, Slovenski Bistrici, Konjicah, pri sv. Lenartu, v Slovenjem Gradcu, v Ptuiju, Brežicah, Celji, tedaj 8 hranilnic. Posojilnice ali založnice so v Ljutomeru, Slovenski Bistrici, Mariboru (slovenska, a le na papirji, ker se odbor še nij lotil ustanovitve). Na celnem Kranjskem pa imamo le eno hranilnico v Ljubljani in eno obrtnijsko posojilnico. Premalo se tu dela za gmotne potrebe ljudstva.

— (Rojanska čitalnica) praznuje slovesno v nedeljo dne 13. t. m. svojo šestletnico in izvršbo novega, lično na platno malanega odra. Program je zanimiv.

— (G. J. Pribošič) po rodu Slovenec iz spodnjega Štajerja, vrli domoroдец in navdušen narodnjak, bivši vojaški duhovnik kranjskega polka in v zadnjem času garnizonski duhovnik v Celovcu je mesto Vrečka, ki je kakor znano, opat v Celji postal, predstavljen v Gradcu. V kratkem se vsem celovškim Slovanom na britkost preseli. Enake duhovne kaj živo potrebujemo.

— (Slovenski bilježnik.) Iz Celovca se nam piše: Pred mesecem dnij se je v Celovcu naselil novi notar g. Mertelj, ki je kot naš deželan, rojen v Ziliji popolnem zmožen slovenskega jezika in kakor se čuje dober narodnjak. Veselilo nas je precej v pričetku njegovega poslovanja, da je časte jezik naš, okrožnice na posamezne občine tudi v slovenskem jeziku razposlal in da namerava slovenskim strankam vedno tudi slovensko bilježiti. Na ta način smo vsaj do slovenskega notarijata prišli, ki nam je potreben, kakor drugo oko. Sicer imamo že v naši sredi notarja, ki je vsaj precej zmožen slovenskega jezika, kateri pa nema pravega srca za naše težnje in tudi ne bilježi slovensko. Želeti bi bilo, da bi slovenske stranke, kadar pridejo do potrebe se bilježnika posluževati, vedno prihiteli k novemu notarju, ki je mimo vsega, kakor se čuje, prav priljudnega vedenja.

— (Iz Koroškega) se nam piše: „Prva številka „Slovenskega Tednika“ se obče dopada, ker more list, na ta način uređovan in pri posebno nizkej ceni v resnici prostemu narodu najbolj koristiti. Naj se razprošira tudi pri nas v blagor domovine, narodne zavdnosti, omike, duševnega in gmotnega napredka. Narodnjaki po deželi naj skrbijo, da se bode vsaj v vsaki vasi en iztis čital in razširjal; ob enem prosimo bolj premožne domorođce, ki so že mnogokrat v narodni korist tudi denarje žrtvovali, da po svoji moči za druge, nepremožne sodeželane, posebno po kmetih nekatere iztise naročijo blagovolijo. Treba nam je poduka in vedno le poduka. Bog daj, da bi ne bil ta klie upijočega v pušcavi!“

— (Ljubljanski mestni odbor) je kupil hišo g. Novaka, v kateri je krčma „k zaponi“ (zur Schnalle), za 45.600 gld. Ker so ulice ravno na tem mestu jako ozke, bode magistrat gotovo skrbel, da se nova hiša, ako se kedaj tukaj zida, za toliko nazaj pomakne, da pride v eno vrsto s sosednjimi hišami. To je menda napotilo mestni zastop, kupiti to hišo. Od kod pa bode vzel potrebne novce in kako stoji z mestnim posojilom, o tem je molčanje.

— (Pri bankrotu) g. Gregoriča je baje za mnogo (govori se o 15.000 gld.) zadet tudi znani ustavoverni ljubljanski korar Jurij Zavašnik.

— (Vihar) je bil v Ljubljani in okolo Ljubljane zadnji torek večer tako velik, da je v zgornji Šiški kacic osem kozolcev polomilo in ob tla vrglo. Stara ženska, z domačim imenom Gričarica, je ob tem hudem vremenu vedrila pod kozolcem, ki je skupaj padel in žensko vso zlomil in strl. — V Ljubljani je treščilo ta večer v frančiškanski kloster. Strela je šla ob kapni cevi v zemljo in nij druge škode naredila, razen da je zid okrušila.

— (Iz Planine) se nam piše: Pretečeni teden je umrla v Cerknici neka ženska, katera je malo časa pred pri dekanu za kuharico služila. Smrt je bila neki prav teška. To polajšati, se takoj potrudijo bližnje sosedje. Pridejo namreč vkupaj — se posvetujejo in uganejo. Neka trejalka hiti na svoj dom po konjsko ujzdo (brzdo), jo prinese in hajd natakimo jej jo. Kmalu potem je tudi zares kuharica z ujzdo na glavi tje „galopirala“, kjer se kralj in berač bratita. — Zares čudno je v naši okolici razširjena babjevera, da farovške kuharici, ako teško umira, se mora konjska ujzda (iz spotenega konja) na glavo natakiniti! Poduka, poduka več! Čuje se tudi, da je ona trejalka, katera si je to prečudno ekspedicijo v „onkraj groba“ izmislila, že svoj del prejela. Prepovedano jej je mesec dni ne v cerkev ne na pokopališče hoditi! Tudi to je čudna prikazen v 19. stoletji.

— (Babji boj.) Ob tem času prihaja s kmetov veliko bab v Ljubljano, ki se tu v okolici za ženjice vdinjajo. Zadnjo soboto večer jih je več živih kopic pred frančiškani in v „zvezdi“ čakalo. Dve med njimi se spustite v regljanje, v kreg in nazadnje do tepeža, ki je imel krvav konec, kajti ena baba je drugo tako s srpom v roko kavsnila, da jej je žile med dvema prstoma globoko presekala in so imeli tukajšnji bolnišnični zdravniki sitno operacijo.

Razne vesti.

* (Jungmanova slavnost), katero bode češki narod obhajal 12. in 13. tega meseca v Pragi, obeta velikanska in sijajna biti. Češki narodni listi prinašajo dan na dan priglasbe občin in zastopstev iz vsega Češkega, ki se hočejo praznovanja stoletnice tega prvega buditelja češkega naroda udeležiti.

* (Ponemčevanje.) Češki listi poročajo, da i katoliški nemški duhovniki med Čehi pridno ponemčevanje zastopajo. V češki vasi Obuslavice je vpeljal nek kaplan Niederle nemške pridige. — Tudi pri nas, posebno v Ljubljani in po drugih slovenskih mestih imamo še vse preveč nemških pridig, ki germanizacijo širijo.

* (Dve hrabri ženski.) V neki vasi mariborskega sodnijskega okraja je po noči ulomil v obrazu počrnen mož skozi okno v hišo starke Marije Toplak, ki je s svojo hčerko sama spala. Obe ženski se roparju tako srčno v bran postavile, da je moral pobegniti, potem ko je trikrat s pistolo po njih ustrelil, pa samo starko na roki malo zadel. Sodnija lupeža zdaj išče.

* (Čudni porodi.) Blizu Melnika na Češkem je porodila slabotna ženska naenkrat štiri otroke. Trije so živi na svet prišli, četrti pa mrtov, a pri porodu je umrla tudi mati. — V vasi Skrbno na Moldavi neka mlada mati nij mogla poroditi in je umrla. Ko je že pol dneva mrtva ležala, našli so otroka poleg nje, ki je pa precej umrl.

* (Na železnici) pri Frankfurtu se je vozovlak spenil s kolovozen. Pri tej nesreči je ena gospa ostala mrtva, dosta popotnikov je ranjenih.

* (Kake bi imele žene biti in kake ne bi smele biti.) Žene bi imele biti kakor sneg, tako čiste, in ne kakor sneg: naj ne bi na cesti ležale. — Žene bi imele biti kakor luna tako sveteče in poetične, in ne kakor luna: ne bi smele imeti nobenega dvora okrog sebe. — Žene naj bi bile kakor usta, prejemajoče, in ne kakor usta: nikoli zagrizene. — Žene naj bi bile kakor lojčeva svečava, pohlevno sveteče, in ne kakor luč: naj ne bi hotele vedno lišpane biti. — Žene bi imele biti kakor ure, s časom naprej iti, in ne kakor ure, ne bi se smele navijati dati. — Žene naj bi bile kot jutranja zarja, zgodaj vstajati, in ne kot jutranja zarja: naj ne bi imele nobenega uzroka zarudeti. — Žene naj bi bile kakor Nassau, le malo gizdati se, in ne kakor Nassau: ne bi se imele tako lahko osvojiti dati. — Žene naj bi bile kakor urejeni parlamentarni zbor, predlog le sprejeti, če je v resnici dober, in ne kakor parlamentarni zbor, naj ne bi gledale na večino. — Žene imajo biti kakor Bismark, tako zvite, ostre in diplomatične, in ne kot Bismark, naj gledajo na moralična osvojenja. — Žene naj bi bile kakor slavček, spomlad oznanujoče, in ne kakor slavček, naj ne bi vedno tožiti imele. — Žene imajo biti kot general, trdne in srčne, in ne kot general: naj ne bi toliko možev vodile (za nos.) — Žene naj bi bile kakor umetna razstava, kjer srečuje le lepo oko, in ne kakor umetna razstava: naj ne bi bilo vse, kar oko vidi, le umetno narejeno. — Žene naj bodo kot absolutna monarhija, v kateri le eden vlada, in ne kot absolutna monarhija: naj imajo tudi dobro konstitucijo.

* (Mažjarski razbojnik Bodnar) je bil te dni ujet. Dolgo let je bil ogerski deželni od Kašave do Miškoleca strah. Dosta njegovih tovarišev je gosposka polovila, njega pa, poveljnika niso mogli dobiti. Nazadnje se je to posrečilo z zvijačo. Trije žandarmi iz abaujerskega komiteta so se preoblekli za razbojnike in v tej preobleki šli v divje kraje, kjer se je Bodnar klatil. Ob deževnem vremenu so prišli v neko samotno ovčarsko bajto. Tam je bil res Bodnar, kateri jim je odprl, ko so mu rekli da so dezertirji in razbojniki. Dal jim je ovčjega mesa in žganja, a imel je zmirom pištolo v roki. Eden preoblečenih žandarmov gre ven in pride nazaj z novico, da so vojaki blizu, Bodnar zbeži, in z njim beže oni trije. Tam v grmovji pa planejo vsi trije nanj in z veliko težavo ga na tla vržejo in zvežejo. Zdaj je Bodnar v ječi kašavske sodnije v 16 funtov težkem železju ukljenen.

* (Prav amerika nsko.) Nek mož v Chicagu ima konja, ki se je bil ondan splasil, pri kateri priliki si je njegova žena vrat zlomila. Sosed njegov, ki ima hudo ženo, hoče konja kupiti. „Ne prodam ga“ odgovori oni „ker se bom zopet kmalu oženil“. — Čudno familijarno življenje, če ne sam humor!

Narodno-gospodarske stvari.

— **Letina na Hrvaškem.** Po mokrejši in blatnej zimi je prišla suha zgodnja pomlad, po tej pa meseca aprila in maja mrzlo, deževno vreme. Strah je bil splošen, da bo letina slaba, in potem lakanje in strdanje. Meseca junija se je vreme hvala bogu tako uravnalo, da so se sadeži in setve dan na dan vidno popravljale. Sena se je v velikem izobilju nakosilo, in pri prav lepem vremenu posušilo in spravilo. Pa tudi otave

že lepo kažejo. Zimski ječmen je lep, jari srednje mere, pšenica je slaba, najslabša pa rež. Trs je sicer letos za 10 do 14 dni pozneje cvel, kakor navadno druga leta. Vreme je bilo ob njegovem cvetu še dosta povoljno. Grozdi so veliki in polni, Vina bo tedaj dosta, samo je vprašanje kakšno bo? To pa bosta meseca avgust in september odločila. Če bode avgust dobro pekel, in september tudi dobro kuhal, utegne še tudi kaplica dobra biti. Kuruze ali turšice so prav lepe. Na vsake 5 ali 6 tople in solučne dni pride pohleven dežek, in to kuruzi jako godi. Žira je letos toliko kolikor ga že dvajset let ni bilo. Hrastinje se že zdaj šibi in pripogiblje, toliko ga je na njegovem vejevju. Svinje za pitanje so zavoljo tega zelo drage. Kmet vidi da jih bo v gojzdu lahko spital, in zato jih sedaj neče prodati ali pa samo po visoki ceni. Spitane svinje pa utegnejo na zimo dober kup biti. Krompir in zelje lepo kažeta, ravno tako tudi sočivje. Sadja pa ni mnogo. Sljive ali češnje so samo tu pa tam boljše obrodile. Jabelk in hrušek je malo, orehov pa še precej. O hudem vremenu, o toči, plohi, in povodnjah se je dosedaj še malo slišalo, če nam bodo samo tudi pasji dnevi prizanesli. Poljske miši so se samo okolo Križevca v večjem broji prikazale. Živinska kuga še zmirom tu pa tam razsaja, posebno okolo Dugihsel blizu Zagreba. Prava nadloga za Hrvatsko in Slavonsko deželo so pa razbojniki, ki se po gozdih klatarijo, in ljudem trdo zaslužen groš otimajo.

— Vina se je leta 1872 na Dunaj uvozilo 514.979 veder, več kot za 100.000 veder več, nego leta 1861.

— Avstrijski srebrni goldinar se v pruski Nemčiji ne jemlje nič več za polno ceno, da si razni izvedenci trdijo, da je iz ravno tako čistega srebra kakor so nemški tolarji. V tem se zopet kaže sovražnost pruske Nemčije proti Avstriji. Tega celo prusoljubni Nemci nikakor ne morejo tajiti.

— Iz srbskega Srema pišejo, da bo tam letos prav slaba žetev. Rja in miši so na polji veliko škodo naredili.

— **Srbske železnice.** Kakor „N. Fr. Pr.“ poroča, se je srbski finančni minister Panta Jovanović od svoje trgovinsko-politične diplomatične misije po nalogu ministerskega predsednika Ristića iz Pariza, Londona, Brusela in Berlina sem povrnil. Jovanović, ki je od četrtka tukaj bival, je imel v drugo pogovore z našim voditeljem vnanjih zadev, grofom Andrašijem, zaradi prasanja o zvezi srbskih železnic z avstrijskimi, in pogodbe so se na prav prijateljski in obestranski ugodni način izvršile. Minister Jovanović se je v Londonu z dvema angleškima železniškima društvoma zaradi stavljenja srbskih železnic sporazumel in vsled pogodbe med srbsko vlado in angleškimi denarnimi zavodi se bode železnica od Belgrada čez Kragujevac do bosniške meje, kjer se s turškimi železnicami pri Aleksinci zedini, še v jeseni tega leta delati začela. Minister Jovanović je danes od Dunaja odpotoval.

Tržna poročila.

— Iz **Pešte** na Ogorskem se piše 6. julija: Vreme je tudi pretekli teden bilo ugodno toplo in suho je, žita lepo zore. Ječmen se že žanje, ta teden tudi pšenica in rež dozori; seveda v ravninah in toplih legah. Dozdaj še zmirom upamo srednjo letino, samo da bi toplo ostalo.

Žitna kupčija je slaba. Celi teden se je samo 15.000 centov pšenice prodalo, a cena jej je pala za 50 do 60 kraje. Pšenica v klasji se barantuje po 5 gl. 65 kr. do 5 gl. 85 kr.; rež v klasji po 3 gl. 75 kr. z ječmenom in ovsom nij nobena kupčija, koruza je za 26 kr. cenejša. Moko zdaj mlinarji po vsaki ceni prodajajo, samo da se je znebe, posebno fine bele moke. Črna moka za kruh še najde kupeev, po beli pa nikdo ne povprašuje. Fini otrobi so po 3 gold. 30 kraje. cent, grobi pa po 2 gl. 30 kraje.

Ovčje volne se dosti privaža in se je ta teden do 10.000 centov prodalo po 95 gld. do 114 gld. cent. — Svinjska mast je po 26 gld. brez soda, a se malo išče; špeha pa se je na deželo precej prodalo po 30 do 31 gld.

„Listki“.

Pod tem naslovom bode „Národna tiskarna“ v Ljubljani izdaval zbirko spisov beletrističnega in znanstvenega zapopadka v zvezkih po 20 do 50 krajarjev.

Prvi trije zvezki so že na svitlo prišli in jih imajo na prodaj: „Narodna tiskarna“ v Ljubljani in Mariboru in sledeči bukvarji:

V Ljubljani: Janez Giontini; Jurij Lercher; Zeschko & Till; Otakar Klerr. — V Celovci: J. Leon; E. Liegel. — V Mariboru: E. Ferlinec. — V Trstu: F. H. Schimpf. — V Gorici: Karel Sohar. — V Celji: Karel Sohar. — V Ptui: Vil. Blanke. — V Zagrebu: Leopold Hartman.

I. zvezek.

Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Prešeren, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstovo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čegava bode? sp. J. Ogrinec. — Narodni jezik in trgovina, spisal L. Haderlap. 25 kr.

II. zvezek.

Ivan Erazem Tatenbah. Izviren roman, spis. J. Jurčič. 50 kr.

III. zvezek.

Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spisal J. Skalec. 25 kr.

Tržne cene

V Ljubljani 9. julija t. l.

Pšenica 7 gl. 40 kr.; — rež 4 gl. 40 kr.; — ječmen 3 gld. 20 kr.; — oves 1 gl. 90 kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — pros 3 gl. 40 kr.; — koruza 3 gld. 70 kr.; — krompir 2 gl. 20 kr.; — fižol 5 gl. — kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 85 kr.; — drva trda 6 gld. 50 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 9. julija

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld. 50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	75
1860 drž. posojilo	102	75
Akcije narodne banke	987	—
Kredite akcije	228	—
London	112	30
Napol.	8	95
C. k. cekini	—	—
Srebro	109	75

Prošnja

do milosrčnih ljudi.

Uboga uradniška sirota, brez vsake podpore, ki trpi na kostni gnjilobi in nij v stanu svojih rok gibati, prosi milosrčne dobrotnike v svojej najhujši sili za dobrotljivo podporo.

Doneske sprejema (175—2)

Administracija „Slov. Naroda“.

Tuji.

8. julija.

Evropa: Weiss iz Dunaja. — Ovin. — Grof Thurn iz Radoljce. — Pri **Elefantu:** Koritnik iz Čubara. — Virt iz Ipave. — Koprinska iz Save. — Šlieber, Dr. Kozjek, Br. Haynau iz Gradca. — Daiber iz Ulma. — pl. Troyn iz Reke. — Rangan iz Trsta. — Pri **Maliči:** Perzi iz Reke. — Pri **Zamoreci:** Burari, Pogačnik iz Trbovlj.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—76)
Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.